

Kuva: Tillamiina

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2021

 NIVALA
Kasvatamme tulevaisuutta

Sisällys

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta	3
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi Nivalassa	4
Keskeisimmät muutokset kuntalaisten hyvinvoinnin tilassa	5
Talous ja elinvoima	5
Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	6
Työikäiset.....	8
Ikääntyneet	8
Turvallisuus.....	9
Osallisuus	10
Hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 – arvio nykytilasta ja jatkotoimet	13
Yhteenveto.....	31
Valtuustokäsittely.....	32
LÄHTEET	33

LIITE 1: Ehkäisevän päihdetyön toimet 2021–2024 Nivalassa, raportti vuodelta 2021

LIITE 2: Hyvinvoinnin kuntakortti

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta

Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti sekä laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §). Nivalan kaupunkikonsernin strategiassa vuosille 2021–2022 myös hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen ovat vahvasti esillä ja strategiassa myös seurataan erilaisia hyvinvointiin liittyviä mittareita.

Nivalan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021–2024 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 27.5.2021. Se sisältää katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin väestöryhmittäin, arvion toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoimista sekä suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä.

Tässä hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa on kuvattu lyhyesti keskeisimpiä muutoksia väestön hyvinvoinnin tilassa, sillä laajaan hyvinvointikertomukseen on otettu laajempi katsaus väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan kehityksestä. Indikaattoritiedot päivittyvät valitettavan hitaasti, jolloin ei saada kaikista vuosittaista kehitystä nähtäville. Kouluterveyskyselyn tulokset julkaistiin syksyllä 2021, joiden pohjalta on tehty jotain päivityksiä hyvinvointisuunnitelmaan. Myös uusia indikaattoreita turvallisuuteen ja elinvoimaan liittyen on otettu mukaan tarkasteluun. Tarkastelua hyvinvoinnin ja terveydentilan kehityksestä on tehty osa-alueittain ja jokaista osa-aluetta on tarkasteltu kokonaisuutena ja arvioitu liikennevalomallin mukaisesti onko viime vuoden aikana tapahtunut positiivista tai negatiivista kehitystä vai muutoksia lainkaan. Tässä hyvinvointiraportissa on myös arvioitu hyvinvointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia tähän mennessä.

Arviointia tehdään laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2024 painopisteiden mukaisesti, jotka ovat:

- **Lasten ja nuorten hyvinvointi:** *Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.*
- **Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen:** *Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.*
- **Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi:** *Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.*

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin lisäksi rinnalle on otettu vuonna 2019 käyttöön hyte-kuntakortti, joka kuvaa lyhyesti ja tiiviisti kunnan hyte-tilannetta. Kortista löytyvät valittujen indikaattoreiden kuntakohtaiset tulokset verrattuna Pohjois-Pohjanmaan keskiarvoon. Mukana on myös kuntakohtaisia tekstikuvauksia. Hyte-kuntakorttia voidaan hyödyntää hyvinvointijohtamiseen sekä kuntien erilaisuuden ja erityisyyden kuvaamiseen. Hyte-kuntakortti päivitetään vuosittain hyvinvointikertomuksen vuosiraportin yhteydessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisointi Nivalassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen tehtävä. Vastuu sen koordinoinnista on Nivalassa hyvinvoinnin toimialalla, jossa työskentelee hyvinvointikoordinaattori vastaten koordinaation yhteensovittamisesta. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös yritysten, sote-kuntayhtymän, kolmannen sektorin, oppilaitosten, seurakunnan sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Nivalan kaupungin HYTE-työryhmä koostuu johtoryhmän jäsenistä täydennettynä hyvinvointikoordinaattorilla, jota vuoden 2020 alkupuolella täydennettiin PPKY Kallion, kaupunginhallituksen, hyvinvointilautakunnan, Nivalan Liikuntakeskus Oy:n sekä järjestöjen edustajalla. Lisäksi 2021 HYTE-työryhmää täydennettiin vielä varhaiskasvatuksen edustajalla. HYTE-työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja toimii aktiivisesti osana hyvinvointikertomustyötä.

Pohjois-Pohjanmaalla tehdään aktiivisesti hyvinvointiyhteistyötä. Maakunnallista hyvinvointiyhteistyötä koordinoivat ja kehittävät kumppanuussopimuksella Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Pohjois-Pohjanmaalla on aktiivisesti edistetty terveyden edistämisen ihmislähtöistä näkökulmaa. Pohjois-Pohjanmaalla on tiivis hyte-yhteistyö ja nyt onkin perustettu maakunnallisia teemaverkostoja, joissa Nivala on aktiivisesti mukana. Nivala on myös allekirjoittanut lokakuussa 2019 hyvinvointisopimuksen, joka velvoittaa edistämään maakunnallista hyte-yhteistyötä.

Keskeisimmät muutokset kuntalaisten hyvinvoinnin tilassa

Vuotta 2021 jatkui Maailman terveysjärjestö WHO:n 11.3.2020 julistama COVID-19:n aiheuttama koronaviruspandemian värittäjänä. Koronatartuntojen määrä lähti Nivalassa nousuun vuoden 2021 lopulla, mutta koronasta aiheutuneet ikävät lieveilmiöt olivat suurin hyvinvointihaaste. Erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointi huoletti ja sen edistämiseksi tehtiin Nivalassa useita hyvinvointia edistäviä päätöksiä hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2022 talousarviovalmistelussa tehtiin päätöksiä maksuttomasta varhaiskasvatuksesta, kotihoidon kuntalisän maksamisesta, alle 10-vuotiaiden lasten harrastamisen tukemisesta, maksuttoman lapsiperheiden kotipalvelun vakinaistamisesta sekä koulunuorisotyön vakiinnuttamisesta. Nämä toimenpiteet tukevat lapsiperheiden hyvinvointia.

Talous ja elinvoima

Nivalan kaupungin talouden kannalta keskeiset haasteet ovat velkaantuneisuus sekä menojen suhde tuloihin. Verotuloissa on edelleen nähtävissä kehitystä, mutta siitä huolimatta menot kasvavat. Yksi merkittävä tekijä tässä on korkea huoltosuhte (84,6), joka on koko maan (62,4) ja maakunnallisen (64,0) keskiarvoa huomattavasti korkeampi.

Nivalan asukasluku 31.12.2021 oli 10 391 asukasta. Laskua oli kuluneen vuoden aikana 109 henkilöä. Nivalan työttömyysaste oli 7,8 % /31.12.2021 (10,8 % / 2020). Kuntalaisten väliset tuloerot ovat muihin vertailukuntiin nähden maltillisemmat (Nivalan ginikerroin 22,7).

Kunnan elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan elinvoiman muutosta kahden viimeisen tilastoista saatavan ajankohdan välisenä aikana. Elinvoiman muutosta kuvataan indikaattorilla, jonka keskiarvo on =0. Jos indikaattori saa negatiivia arvoja se on ko. kunnassa kehittynyt huonommin. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Ulottuvuudet vaikuttavat elinvoimaindikaattorin arvoon yhtäläisellä painolla.

Nivalan viimeisin elinvoimaindikaattori on 20,05 eli positiivinen. Nivala sijoittautuu Pohjois-Pohjanmaan kunnista kymmenen elinvoimaisimman kunnan joukkoon. Huolimatta siis negatiivisesta väestömuutoksesta, on verotulojen ja koulutustason muutos ollut erityisen positiivinen.

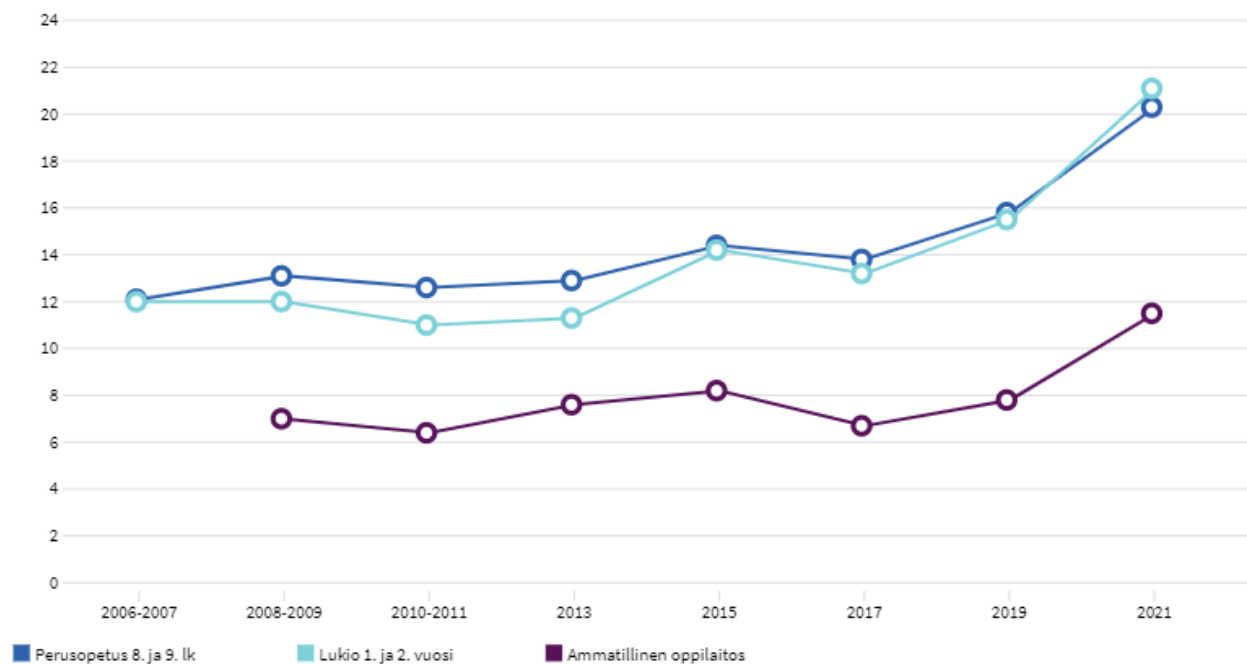
Uusin seutukaupunkitutkimus valmistui keväällä 2022, jossa merkittävimpana tuloksena Nivalan osalta on heikko tulos ulkoisen imagon kohdalta, mutta vahva tulos pitovoiman osalta. Eli Nivala on heikosti tunnettu muualla, mutta nykyiset asukkaat kokevat kotikaupunkinsa pitovoiman hyväksi. Erityisesti ns. pehmeät pitovoimatekijät ovat vahvoja Nivalassa eli esimerkiksi turvallisuus ja laadukkaat vapaa-ajan palvelut.

Viime vuoden tilipäätös oli 2,3 milj. euroa ylijäämäinen. Väkiluvun negatiivisesta kehityksestä huolimatta Nivala on onnistunut säilymään elinvoimaisena kuntana, joka tarjoaa laadukkaat palvelut asukkailleen. Viime vuonna yrityksiä perustettiin Nivalaan ennätysmäärä.

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Valtaosa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä, vaikka koronapandemia on tuonut omia haasteita lapsiperheiden arkeen. Erityisesti tyttöjen tyytyväisyys elämään on vähentynyt ja tyttöjen kiusaaminen, ahdistuneisuus sekä yksinäisyyden kokeminen on moninkertaistunut. Tyttöjen koulu-uupumus on myös kasvussa, erityisesti yläkouluikäisillä. Kaikissa ikäryhmissä koetaan lähisuhdeväkivaltaa yhä enemmän lähipiiriin kuuluvien toimesta. Toisen asteen opiskelijoilla kouluyhteisö on ollut merkittävä tuki korona-ajan haasteista selviämiseksi, joka näkyy parempina kouluterveyskyselyn tuloksina koulunkäyntiin ja hyvinvointiin viittaavissa indikaattoreissa.

KUVIO 1: Koulu-uupumus (%)

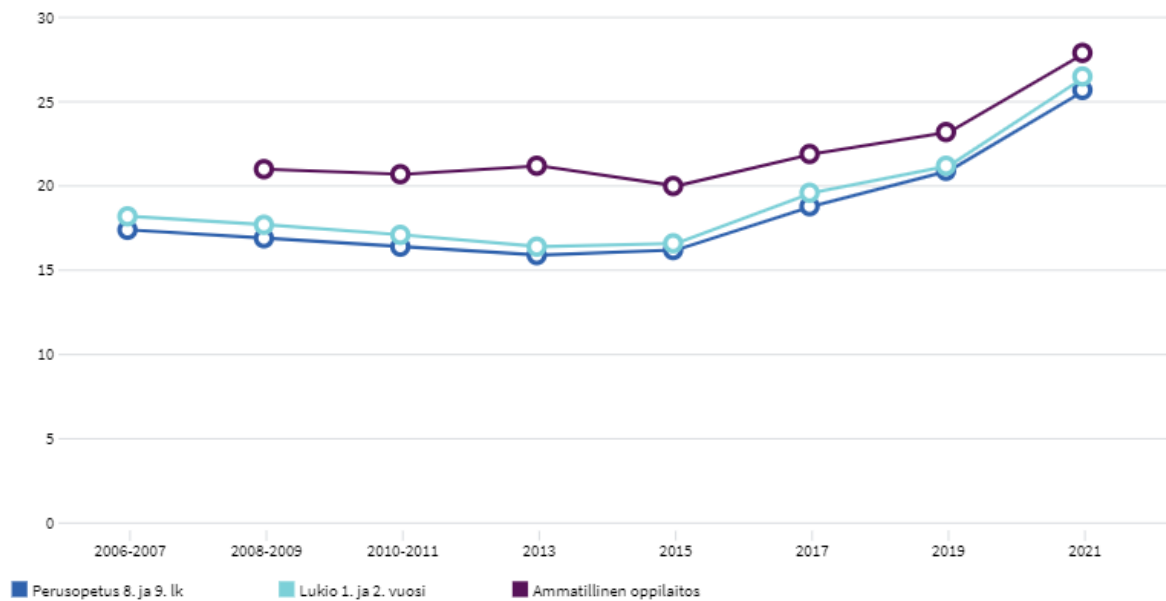
Lasten ja nuorten harrastuneisuus on parantunut Nivalassa ja osaltaan tätä varmasti selittää toisen asteen harrasteakatemia kehittyminen sekä syksyllä 2021 aloitettu Suomen harrastamisen mallin mukainen toiminta peruskouluissa. Vuoden 2021 lopussa Nivalan harrasteakatemiassa on ollut 48 osallistujaa ja harrastamisen mallin kerhoja on ollut kouluilla 67, joissa yhteensä 738 osallistujaa.

Iso osa lapsista ja nuorista kokee, etteivät ole saaneet riittävästi tukea oppilashuollon henkilöstöltä, vaikka olisivat halunneet. Erityisesti 8.-9.lk kokevat saavansa vähemmän oppilashuollon tukea kuin aiemmin, erityisesti kuraattorille pääsy vaikeaa. Koulupsykologin käynnit ovat kolminkertaistuneet 4.-5.lk ja 8.-9.lk osalta.

Ylipaino on nousussa kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi lukion pojilla. Elintavoissa on parantamista jo alakouluikäisillä. 4. ja 5. luokkalaisten hampaiden harjaus on huomattavasti vähäisempää kuin muualla maassa (Nivalassa 48 % pesee hampaansa kahdesti päivässä, vrt. koko maa 70 %), vaikka kahden vuoden takaiseen on parannustakin tapahtunut. Myöskin aamupalan jättää väliin lähes joka kolmas (32 %) 4. ja 5.luokkalaisista ja ammatillisen

oppilaitoksen oppilaista aamupalan väliin jättävien osuus on jo 52 %. Lasten ja nuorten liikkuminen on parantunut huomattavasti kaikissa ikäryhmissä, lukuun ottamatta ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoita.

Mielenterveyteen liittyviä haasteita on yhä useammalla nuorella. Ahdistuneisuus on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä ja erityisesti tytöillä. Nuorten mielenterveyshaasteet ovat nousseet valtakunnallisesti ja Nivala on kuitenkin keskiarvojen alapuolella, kun puhutaan lasten ja nuorten henkisestä kestävydestä. Koronaviruksesta johtuvaa ahdistuneisuutta on vain hyvin pienellä osalla lapsista ja nuorista. Mielenterveyden haasteet linkittyvät ennemminkin koulun ja lähipiirin asettamiin paineisiin sekä perheessä koettuihin haasteisiin, kuten taloudellisen toimeentulon heikentymiseen.

KUVIO 2: Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi (%)

Nuorten päihteiden käyttö on ollut Nivalassa jo pitkään ongelma ja nyt siinä on nähtävissä laskua. Valtakunnallisesti nuorten päihteiden käyttö on ollut jo pitkään laskussa. Edelleen kuitenkin Nivalassa nuorten päihteiden käyttö on keskimääräistä yleisempää. Nivalassa aloitti vuoden 2021 alussa koulunuorisotyöntekijä, joka on tehnyt kaikilla kouluasteilla systemaattista ehkäisevää päihdetyötä.

Huolestuttavaa on myös nuorten varhain aloitettujen sukupuoliyhdyntöjen yleistyminen sekä se ettei ehkäisyä aina käytetä. Esimerkiksi 8. ja 9. luokkalaisista joka toinen ilmoitti, ettei ole käyttänyt ehkäisyä viimeisimmässä yhdynnässä (vrt. valtakunnallinen 19,7 %).

Valtaosa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä, mutta mielenterveyteen liittyvät haasteet ovat kasvaneet. Ylipaino on kasvava haaste yhä nuoremmilla ja lasten sekä nuorten elintapaohjaukseen tulisi panostaa enemmän. Joka ikäluokka on kokenut entistä enemmän lähisuhdeväkivaltaa ja lisäksi tyttöjen seksuaalinen häirintä on yhä yleisempää.

Työikäiset

Työttömien määrä on laskenut aiempaan vuoteen nähden, vaikkakaan ei vielä täysin vuoden 2019 tasolle ennen koronapandemian alkua. Työttömien osuus on ollut vuoden 2021 lopussa 8,3 %. Rakennetyöttömyys eli vaikeasti työllistyvien osuus on kasvanut 0,1 prosenttiyksikköä ollen vuonna 2021 3,2 %. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä (2,3 %) on ollut vuosittain kasvussa (v. 2020 1,9 %). Nuorisotyöttömyys on kuitenkin laskenut vuoden 2020 piikin jälkeen (15,4 % → 9,0 %).

Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on laskenut koko ajan tasaisesti (8,2 (2019) → 7,9 (2020) → 7,7 (2021)), mutta on edelleen maakunnallista ja valtakunnallista korkeampi. Näistä suurin osa on mielenterveydellisistä syistä olevia.

Työttömyys ja työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä on laskussa. Koulutustason noustessa näyttää myös työllisyys parantuneen. Mielen hyvinvoinnin ja liikkumisen edistäminen ovat keskeisiä keinoja edistää työikäisten hyvinvointia.

Ikääntyneet

Ikäihmisten määrä on vuosi vuodelta kasvussa, lähes neljäsosa Nivalan väestöstä on jo yli 65-vuotiaita. Suurin kasvu on ollut yli 75-vuotiaiden määrässä. Vuonna 2021 heitä on ollut 10,8 % väestöstä (vuonna 2019 9,6 %). Väestöennuste 2030 75 vuotta täyttäneiden kohdalla on 16,3 %. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot sekä lonkkamurtumien määrät 65 vuotta täyttäneillä ovat nousseet, jolloin kaatumisen ehkäisyyn tulisi panostaa vielä enemmän. Yhtenä keinona on ikäihmisten terveystiikunnan edistäminen, jota on nyt Nivalassa Voimaa vanhuuteen -ohjelman avulla tehty. Lisäksi valmisteilla on Ikäystävällinen Nivala -toimenpideohjelma, jonka avulla pyritään edistämään ikäihmisten hyvinvointia.

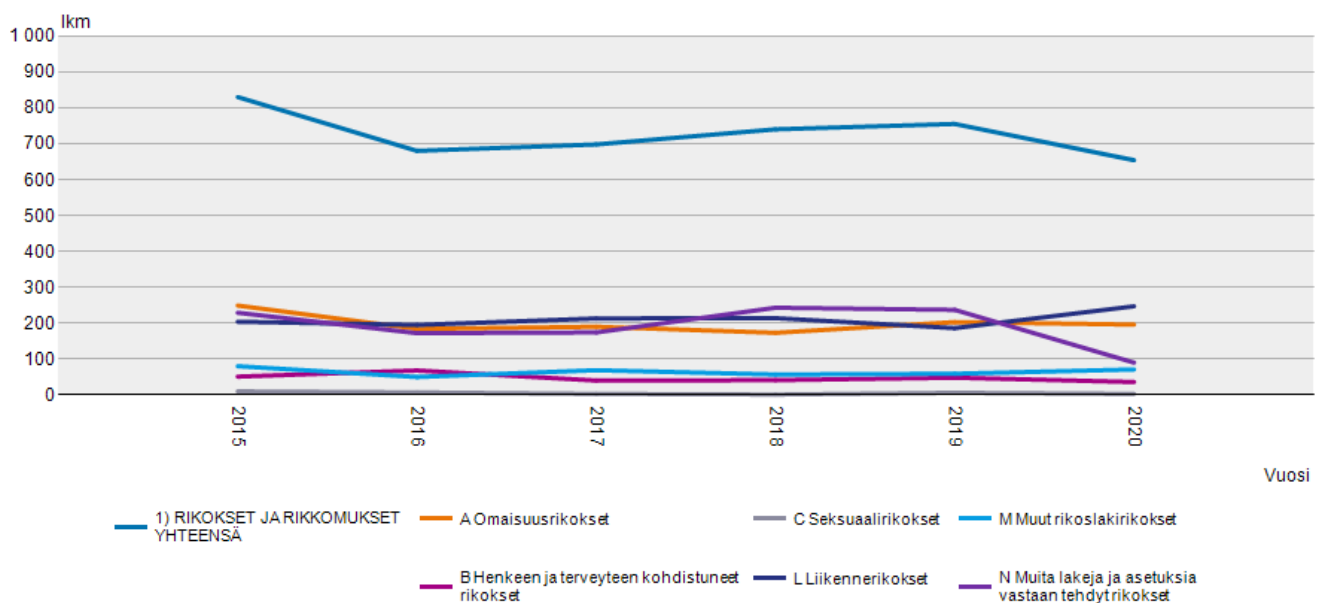
Ikääntyvien määrä nousee Nivalassa joka vuosi ja palvelujen tarve myös kasvaa. Nivalassa on paljon pienituloisia eläkeläisiä, mutta keskimääräisten eläkkeiden määrä on koko ajan ollut nousussa. Yksinäisyys on yleistä ikäihmisillä. Viime vuonna on tehty monia toimenpiteitä ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Turvallisuus

Vallitseva maailmantilanne alati muuttuvassa ympäristössä on luonut enemmän painetta myös kunnan turvallisuussuunnittelulle. Turvallisuuteen liittyvät indikaattorit päivittyvät valitettavan hitaasti ja kaikista ei saada kuntakohtaista tietoa.

Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa lisääntyneen ainakin, jos katsotaan uusimpien kouluterveyskyselyjen tuloksia. Yhä useampi lapsi ja nuori kokee fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa läheisen ihmisen toimesta. Rikostilastoissa on ollut pientä vaihtelua vuosien varrella, mutta kaiken kaikkiaan ne ovat olleet laskussa. Rattijuopumusten määrä on ollut pienessä nousussa viime vuosina.

Rikokset ja niiden selvittäminen muuttujina Rikosnimike ja Vuosi. Nivala, Viranomaisten tietoon tulleet rikokset.

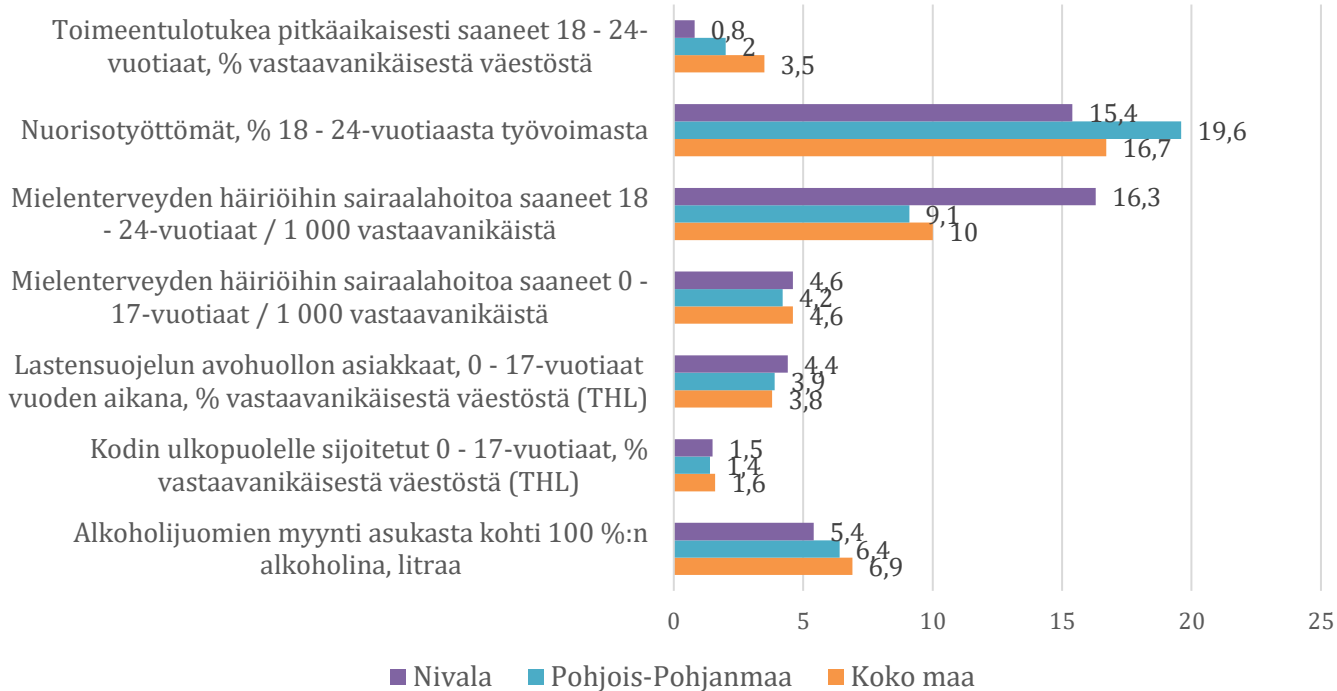
Tapaturmien ja onnettomuuksien määrä on laskenut. Viime vuosina ei ole ollut kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia Nivalassa. Onnettomuuksien yhteismäärä on pysynyt aika lailla samana, mutta viime vuonna loukkaantuneiden määrä on puolittunut.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitjaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä on ollut koko ajan nousussa ja nousee edelleen. Muualla maassa trendi on ollut laskusuuntainen, mutta Nivalassa päinvastainen.

Kaatuminen tai putoaminen on väestöön suhteutettuna keskimääräistä yleisempi syy sairaalahoitoon Nivalassa kuin muualla maassa. Samoin koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajakset ovat kaikenikäisillä yleisempiä Nivalassa kuin muualla maassa. Suurin nousu on +45-vuotiailla. Tapaturmia myös sattuu enemmän peruskouluikäisillä kuin aiemmin.

Onnettomuudet yhteensä						
Tilanne 19.4.2022						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	
17	22	18	19	17	9	
Loukkaantumiseen johtaneet (ml. vakavaan loukkaantumiseen johtaneet)						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	
8	6	7	8	4	2	

Turvallisuusindikaattoreita juurisytyt

Vallitsevasta maailmantilanteesta johtuva turvattomuuden tunne ei ole yletynyt lähiympäristön turvallisuuden kokemukseen. Nivala koetaan varsin turvallisena paikkana ja rikollisuus on alhaista. Lähisuhdeväkivalta on kuitenkin yleistynyt, mikä on erityisen ikävä ilmiö.

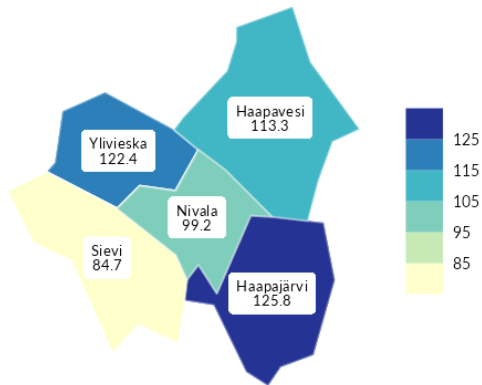
Osallisuus

Osallisuuden tasoa Nivalassa on arvioitu Diakissa kehitetyn huono-osaisuuden karttapalvelun avulla. Huono-osaisuuden osa-alueita on inhimillinen, taloudellinen ja sosiaalinen huono-osaisuus. Huono-osaisuutta on arvioitu kuntatasolla osa-alueittain sekä kokonaisuutena postinumerotasolla. Indikaattorit ja muuttujat on muodostettu vuosien 2018–2020 tilastojen keskiarvosta vuosivaihtelun minimoimiseksi, ja suhteuttamalla arvo mediaanikuntaan vertailun helpottamiseksi. Mitä suurempi lukema on, sitä huonompi alueen tilanne on.

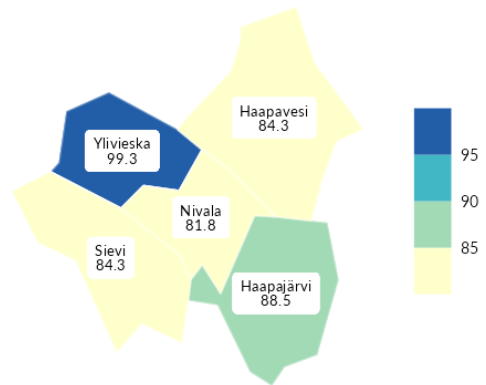
Nivalan huono-osaisuus yhteensä on 99,2 eli keskitasoa. Ympäryskuntiin verraten tilanne on parempi. Postinumerotasolla ei suuria eroavaisuuksia ole. Taloudelliset yhteydet huono-osaisuuteen ovat kaikista heikoimmalla tasolla. Nivalassa on esimerkiksi lastensuojelun laitos- ja perhehoidon nettokustannukset varsin suuret. Myös lapsiperheköyhyyttä esiintyy ja eläkeläiset ovat pienituloisia.

Kuhunkin kuvioon on merkitty alueen 'Nivala' lisäksi alueen rajanaapurit

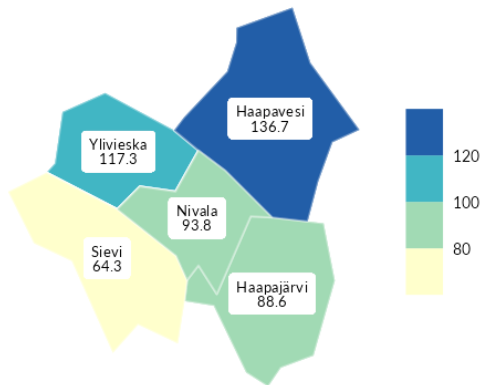
Huono-osaisuus yhteensä

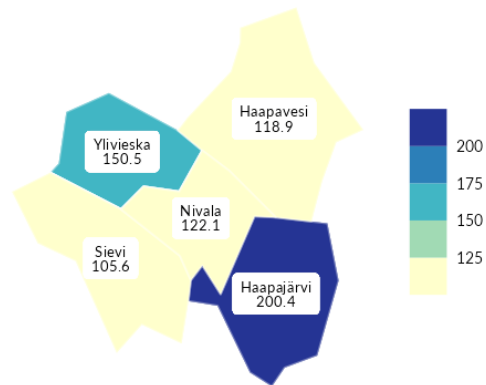
Inhimillinen huono-osaisuus

Huono-osaisuuden sosiaaliset seuraukset

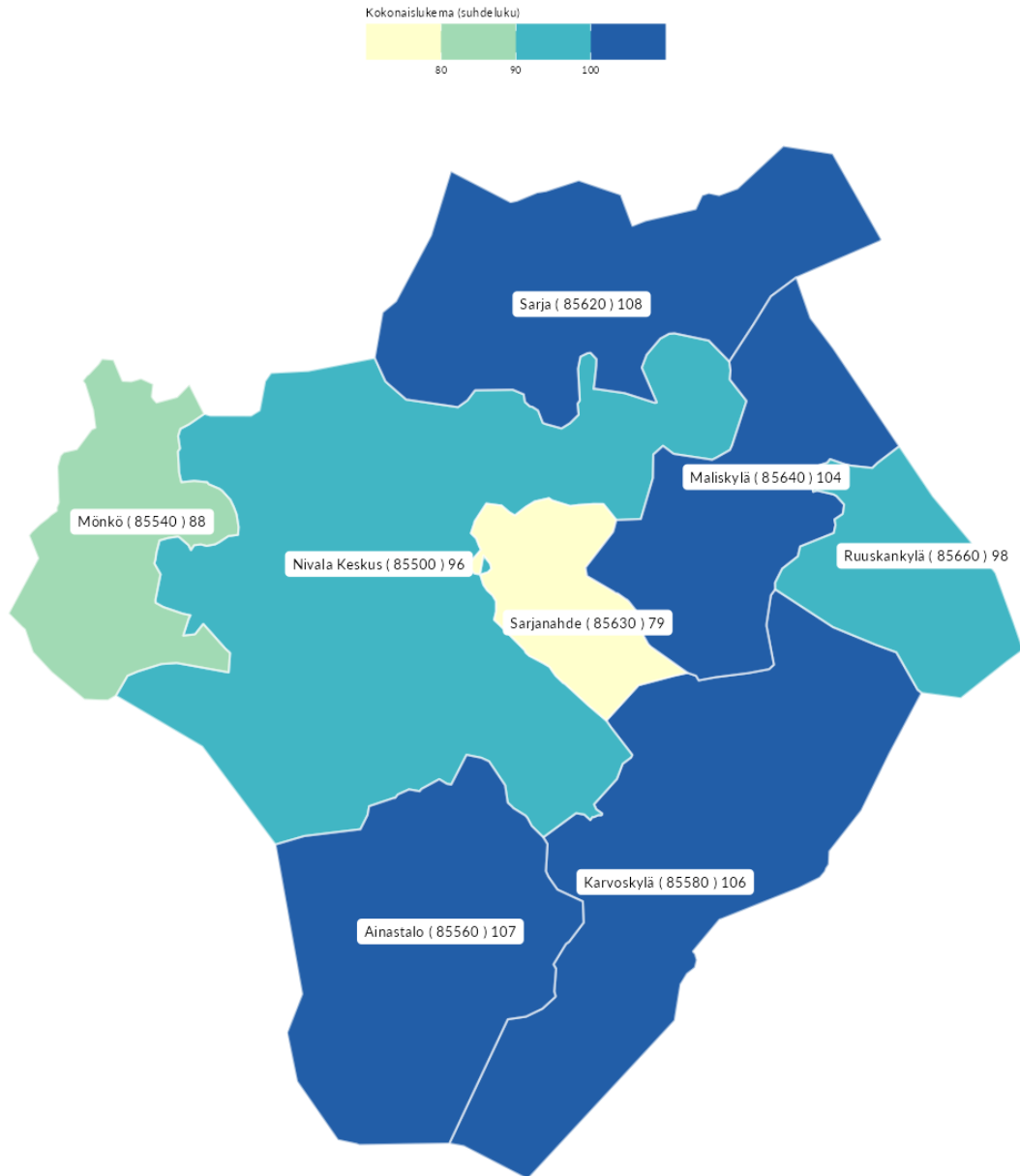

Huono-osaisuuden taloudelliset yhteydet

Kokonaislukema

Aluetaso: Kunnat

Huono-osaisuus Suomessa -karttasovellus (Diak)
Data: Tilastokeskus Paavo (perusdata) & Diak (mediaanisuhteutus)
Tiedot haettu: 2022-02-22

Hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 – arvio nykytilasta ja jatkotoimet

Laajassa hyvinvointikertomuksessa Nivalan kaupungin hyvinvoinnin edistämisen painopistealueiksi valtuustokaudelle 2021–2024 valittiin:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointi: *Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.*

2. Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen: *Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.*

3. Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi: *Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.*

Painopistealueita yhdistävä ajatus on "Kun minä voin hyvin, me voimme hyvin".

Hyvinvointisuunnitelma sisältää tarkemmat tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit sekä arviointimittarit painopistealueittain valtuustokaudelle 2021–2024. Hyvinvointisuunnitelmaa hyödynnetään toimialoittain talouden ja toiminnan suunnittelussa syksyisin, jolloin toimenpiteiden toteuttaminen ja toteuttamisen aikataulu arvioidaan ja päätetään talousresurssien puitteista. Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain hyvinvointiraportissa. Hyvinvointisuunnitelma esitetään seuraavien sivujen taulukoissa, jossa on samalla arvioitu tavoitteiden toteutumista.

Lasten ja nuorten hyvinvointi: Me perheessä voimme hyvin ja olemme tyytyväisiä elämäämme. Meillä on toimiva arki.

Arjen toiminta tukee perheemme hyvinvointia

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Myönteisen minäkuvan, pärjäävyyden ja osallisuuden vahvistaminen	Lisäämme positiivisen pedagogiikan osaamista ja käyttöä sekä osallistavaa toimintakulttuuria: lasten parlamentti ja oppilaskuntatoiminta	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Koulujen oppilaskunnat Hyvinvoinnin toimiala	Positiivisen pedagogiikan koulutuskustannukset, määrärahalisäys oppilaskuntatyöhön	2022	Erillistä yhteistä koulutusta aiheesta ei ole v. 2021 järjestetty. Koulutusluento järjestetty aiemmin koko henkilöstölle. Nyt yksittäiset työntekijät osallistuneet webseminaariin. Käytössä jokaisella koululla (esim. hyvän huomioiminen). Koulujen vanhempainyhdistykset kokoontuneet n. 2-6 krt/lv, oppilaskunnat 1-2 krt/kk, vanhempainillat 1-2 krt/lv/koulu Toimipaikkojen arjessa henkilökunnan ja tiimien/luokka-asteiden/aineryhmien kokoukset
	Vahvistamme ja ylläpidämme Nepsy -osaamista kouluttamalla koulujen ja varhaiskasvatuksen työntekijöitä sekä tuemme toimijoita	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Koulutuskustannukset	2022	Varhaiskasvatuksessa v. 2021 25 koulutuksen käynnyttä, peruskouluissa yksittäisiä.
	Koululaisten	PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2022	Terveystarkastusten

	terveystarkastuksissa kartoitamme oppilaat, joille etsivällä harrastustyöllä on mahdollisuus löytää yksi mieluinen harrastus	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala			toteutuminen (%) → Tarkastuksia jäänyt koronarokotusten takia paljon tekemättä Lähes jokainen 8. ja 9.lk harrastaa jotain viikoittain. 4. ja 5 lk:sta 92,1 %.
Arjen terveellisten valintojen (uni, ravinto, liikunta, koulutehtävät, kaverisuhteet harrastukset jne.) tukeminen	Varhaiskasvatuksessa ja neuvolassa sovimme arjen hyvinvointia tukevan toimintamallin tai -mallien käyttöönotosta	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2023	Toimintamalli käyttöön otettu (kyllä/ei) Toiminnassa olevien perheiden määrä
	Takaamme jokaiselle lapselle ja nuorelle vähintään yhden säännöllisen harrastuksen koulupäivän yhteyteen (harrastustakuu)		Suomen harrastamisen malli - hankkeen resurssit ja koulujen kerhotoiminta, yhteisen osa-aikaisen koordinaattorin palkkaaminen yhdessä harrasteakatemian kanssa	2021	Suomen harrastamisen mallin mukainen toiminta käynnistettiin Nivalassa syksyllä 2021. Osa-aikainen koordinaattori palkattiin hankerahalla. Harrastekerhoja on järjestetty viikoittain 67 kappaletta eri kouluilla ja osallistujia harrastekerhoissa oli vuoden lopulla Nivalassa 738. Myös koulujen oma kerhotoiminta jatkuu edelleen.
	Tarjoamme alle 12-vuotiaiden harrastustoimintaan ilmaiset tilat	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin	Määrärahamuutos ilmaisten tilojen tarjoamiseen	2023	Vuoden 2022 alusta tarjotaan kaupungin hallinnoimat tilat maksutta alle 10-vuotiaiden

		toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy Jokilatvan opisto JMO 3. sektori			ohjattuun toimintaan, tavoitteena vuoden 2023 nostaa ikäraja 12-vuotiaisiin. Koulujen tilat ovat maksuttomia lasten ja nuorten alle 18-vuotiaiden ohjattuun, valvottuun ja avoimena järjestettyyn toimintaan.
	Sovimme asiakaslähtöisen yhteistyömallin neuvolan ja suun terveydenhuollon kanssa Äitiysneuvolassa otamme käyttöön perhekyselykaavakkeen (3 kk:n neuvolassa EPDS-kaavakkeen, 5kk:n ja 4 v. neuvolassa lapsiperheen arjen voimavarakaavakkeen)	PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2021	EPDS-kaavake on käytössä äitiys- ja lastenneuvolassa, lapsiperheen arjen voimavarakaavake on käytössä lastenneuvolassa. Viime vuonna on polkaistu alulle neuvolassa (sis. kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto) yhteisasiakkuusprojekti, jolla tähdätään paljon palveluita käyttävien asiakkaiden hoitopolkujen selkeyttämiseen. Lisäksi on rakennettu masentuneen äidin hoitopolku yhteistyössä depressiohoitajien ja terapiakeskuksen kanssa. Opiskeluterveydenhuollossa on saanut IPC-opinnot loppuun Jedun terveydenhoitaja, joka

					<p>käyttää tähän hieman työaikaansa. ICP:llä tähdätään perusterveydenhuollossa nuorille ja on tyypillään lyhytterapiaa.</p>
	<p>Vakiinnutamme Lp – toiminnan osaksi neuvolan, varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen arkea. Arki puheeksi ja varhainen puuttuminen, kun arjen valinnoista on huolta.</p>	<p>PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>	<p>Nykyiset resurssit</p>	<p>2022</p>	<p>V. 2021 tarjotut LP-keskustelut 93 (vaka), 354 (peruskoulut), pidetyt keskustelut 44 (neuvola), 12 (vaka), 20 (peruskoulut) ja neuvonpidot 5 (neuvola), 5 (vaka), 3 (peruskoulu)</p>
	<p>Lisäämme seksuaalikasvatusta kouluissa terveydenhoitajan toimesta</p>	<p>PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala</p>	<p>Nykyiset resurssit</p>	<p>2022</p>	<p>8. ja 9. luokkalaisista 48 % ilmoitti, ettei ole käyttänyt ehkäisyä viimeisimmässä yhdynnässä (vrt. valtakunnallinen 19,7 %). Raskauden keskeytysten määrät ovat laskeneet (7 % → 5,7 %)</p> <p>Koulukuraattori on suorittanut seksuaalineuvojan koulutuksen ja antaa neuvontaa.</p>
	<p>Tarjoamme ilmaisen ehkäisyn alle 25-vuotiaille</p>	<p>PPKY Kallio Kaupunginvaltuusto</p>	<p>Määrärahalisäys</p>	<p>2023</p>	<p>Sote-palvelut siirtyvät v. 2023 alusta hyvinvointialueelle, eikä tiedossa vielä ole tuleeko ilmaisen ehkäisyn tarjoaminen ajankohtaiseksi</p>

					vuonna 2023.
Lapsemme, nuoremme ja perheemme saa varhaista tukea arjessa ja tarvittaessa moniammatillisessa verkostossa					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Parannetaan moniammatillisen verkoston lapsi- ja perhelähtöisiä yhteistyökäytäntöjä tulevaa sote-uudistusta ajatellen	Laadimme yhteistoiminnan kehittämissuunnitelman ja osallistumme sen toimeenpanoon esim. huoli herää, tuen polku perhekeskus-verkostossa, neuropsykologisen kuntoutuksen (Nepsy) prosessi (Kallio), kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen koulunkäyntiprosessi, perheneuvolan ja vaka:n/koulun yhteistyö, neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö. Toimeenpanemme suunnitelman mukaista kehittämistyötä.	PPKY Kallio Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Nykyiset resurssit	2022	<p>Nivalan ja PPKY Kallion lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintamalleja on kehitetty neljässä yhteisessä prosessiryhmässä; sijoitetun lapsen koulunkäynti, Nepsy -prosessi, Huoli puheeksi -prosessi ja Perhekeskustoimintamalli. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistoiminnan kehittäminen on käynnistetty.</p> <p>Yhteistyön toimintamallit kootaan Perhekeskuksen käsikirjaan sitä mukaa kuin ne valmistuvat. Yhteistyössä Kallion ja sen jäsenkuntien kanssa on sovittu yhteinen koulutus toimintamalleista esihenkilöille toukokuulle 2022 ja myöhemmin henkilöstölle.</p>
Varhaisen tuen palvelujen ja menetelmien vahvistaminen	Kannustamme perheitä osallistumaan varhaiskasvatukseen	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tarvittavat lisäresurssit varhaiskasvatukseen	2022	<p>Vuoden 2022 varhaiskasvatuksesta tuli maksuton. Varhaiskasvatuksen</p>

					osallistumisaste (alle esiopetusikäiset) oli 3/21 55 % ja 3/22 62 %. Alle esiopetusikäisiä on nyt 66 lasta vähemmän kuin vuosi sitten, mutta varhaiskasvatuksessa on 18 lasta enemmän. Nivala on kaksivuotisen esiopetuskokeilun kokeilukunta 2021–2023.
	Kehitämme peruskouluikäisten oppilaiden lainvastaisiin tekoihin puuttumista Etelä-Karjalan mallin mukaisesti	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Poliisi PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2022	Toimintamallia varten on perustettu työryhmä 11/2021, joka on valmistelut ohjeistuksen lainvastaisiin tekoihin puuttumista varten. Henkilökunnan koulutus on syksyllä 2022.
	Kehitämme Kallion tuottamaa lapsiperheiden kotipalvelua	PPKY Kallio	Kahden työntekijän palkkaaminen	2021	Toukokuussa 2021 palkattiin kaksi lähihoitajaa tuottamaan Kallion omaa lapsiperheiden kotipalvelua, nämä toimet vakinaistettiin vuoden 2021 alusta. Nivalassa tätä palvelua sai 9 perhettä (41 lasta). Palvelusetelillä kotipalvelua sai v. 2021 19 perhettä (86 lasta).
	Vakinaistamme kaupungin tarjoaman matalan kynnyksen lapsiperheiden kotipalvelutoiminnan	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Keskushallinto	Määrärahan varaaminen talousarvioon Yhteistyösopimus MLL:n kanssa	2022	Kaupunki varasi vuoden 2022 talousarvioon määrärahan toimintaan. Vuonna 2021 perheitä 60 kpl, kotipalvelutunteja

					yhteensä 603,5 h.
	Vahvistamme tukihenkilötoimintaa perheiden tueksi yhteistyössä 3. sektorin kanssa	Hyvinvoinnin toimiala MLL	Kumppanuussopimus MLL:n kanssa	2022	V. 2021 Nivalassa 10 tukihenkilösuhdetta.
	Vakiinnutamme koulunuorisotyön kaupungin toimintaan	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala Kaupunginvaltuusto	Määrärahojen varaaminen talousarvioon hankkeen päättymisen jälkeen	2022	Vuoden 2022 talousarvioon on varattu rahat koulunuorisotyön tekijän palkkaamiseen ja toimi vakinaistetaan alkusyksystä 2022.

Parannamme lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteensovittamista

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Päivitämme Nivalan kaupungin lasten, nuorten ja perheiden asioiden yhteistyöryhmien tehtäviä ja koordinointia	Perhekeskusverkoston tehtävien ja lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseksi tarvittavien ryhmien organisointi ja koordinointi	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Nivalan perhekeskusverkoston toiminta on uudelleenorganisoitu. Perhekeskusverkoston strategisesta johtamisesta ja koordinoinnista vastaa hyte-ryhmä. Operatiivisesta toiminnasta (mm. Perhekeskuksen käsikirjan kokoaminen) vastaa pienempi esihenkilöistä ja asiantuntijatehtävissä toimivista henkilöistä koottu työryhmä. Lisäksi on päätetty järjestää kaksi kertaa vuodessa teemakohtainen Lapsi- ja nuorisoasianfoorumi, joka on avoin toimijoille ja kuntalaisille.

Toimintakyvyn ylläpito ja sairastavuuden vähentäminen: *Minä jaksan toimia arjessani. Meillä Nivalassa on edellytykset oman toimintakykyni ylläpitämiseen.*

Minä jaksan työssäni ja vapaa-ajallani

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Työhyvinvoinnin edistäminen	Tarjoamme kaupungin työntekijöille mahdollisuuksia työhyvinvoinnin edistämiseen	Henkilöstöjaos Johtoryhmä Kaupungin kaikki toimialat	Nykyiset resurssit	2023	Kuvaus toiminnasta
	Edistämme työmatkakävelyä ja -pyöräilyä kevyen liikenteen verkostoa kehittämällä	Tekninen toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Tarvittaessa määrärahalisäys	2022	Tehdyt toimenpiteet
Työttömyyden vähentäminen	Tarjoamme aktiivisesti työttömille mielekästä toimintaa ja tukea työllistymiseen Toimimme aktiivisesti työllisyyden hoidossa kehittäen uusia toimintamalleja ja osallistutaan työllisyyttä parantaviin ohjelmiin ja hankkeisiin	Nivalan Työpajasäätiö Keskushallinto PPKY Kallio TE-toimisto	Hankeresurssit	2022	Työttömien määrä on laskenut vuodesta 2020. Työpajasäätiöllä on tällä hetkellä käynnissä kolmea hanketta: AsTu-hanke asumisen tukemiseen, Täsmätyöhön-hanke vaikeasti avoimilla työmarkkinoilla itsenäisesti työllistyvien tukemiseen sekä NaviGo-hanke työikäisten palvelupisteen luomiseen.
Työikäisten elämänlaadun parantaminen	Tarjoamme työikäisille mielekästä toimintaa vapaa-ajalle kulttuurihyvinvointia ja	Hyvinvoinnin toimiala Nivalan	Nykyiset resurssit	2021	Työikäisille on tarjolla monipuolista toimintaa Nivalassa. Hyvinvoinnin

	liikkumista edistämällä	Liikuntakeskus Oy Jokilatvan opisto JMO 3. sektori Paikalliset yritykset			toimiala järjestää monenlaisia tapahtumia ja erityisesti kulttuuripalvelut tarjoavat monipuolista kulttuuritarjontaa. Nivalan Liikuntakeskus Oy tarjoaa laadukkaat palvelut liikkumisille ja liikuttaa vuosittain satoja työikäisiä. Lisäksi Jokilatvan opistossa on vuositasolla Nivalassa ollut noin 1600 opiskelijaa. Useat työikäiset ovat myös aktiivisia paikallisissa järjestöissä. Lisäksi useat yritykset tarjoavat mielekästä vapaa-ajan toimintaa työikäisille, esimerkiksi kuntosalit, Tuiskula.
	Vaikutamme lihavuuteen ja liikkumattomuuteen kehittämällä palvelupolkuja ja ohjausta sekä panostamalla ravitsemus- ja liikuntaneuvontaan sekä viestintään	PPKY Kallio Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Liikuntaneuvontaa läheteellä sai v. 2021 59 kuntalaista ja ilman lähetettä 280.
Pystyn asumaan kotona mahdollisimman pitkään					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Yksinäisyyden	Tarjoamme ikäihmisille	Hyvinvoinnin	Hankeresurssit	2021-2022	Hankeavustusta ei saatu,

torjuminen	mielekästä kerhotoimintaa	toimiala Jokilatvan opisto 3. sektori			joten ei ole toteutunut.
	Järjestämme yhteisiä ikäpolvet yhdistäviä tapahtumia ja kohtaamisia	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatus- ja koulutuspalvelut Yksityiset päiväkodit PPKY Kallio Nivalan Liikuntakeskus Oy 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Koronan vuoksi tapahtumia on ollut normaalia vähemmän viime vuonna.
	Kehitämme Kyläkyyttä vastaamaan enemmän tarpeisiin	Keskushallinto Paikallisliikennöitsijät	Tarvittaessa määrärahalisäys	2023	Kyläkyödin käyttäjämäärä
	Kehitämme etsivän vanhustyön mallin	Hyvinvoinnin toimiala 3. sektori PPKY Kallio	Hankeresurssit	2024	Malli kehitetty (kyllä/ei), toiminnassa mukana olevat ikäihmiset
Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen	Tuemme ikäihmisten kotona pärjäämistä terveystoiminnan keinoin Voimaa vanhuuteen -ohjelman avulla	Hyvinvoinnin toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy PPKY Kallio	Nykyiset resurssit Voimaa vanhuuteen -ohjelma	2021-2022	Vertaisohjattu ikäihmisten kuntosaliryhmiä on vuonna 2021 ollut 2. Niissä on yhteensä ollut 20 ikäihmistä.
	Tuemme ikäihmisten kotona pärjäämistä kulttuurisuunnitelmassa sekä Joki-kirjaston strategiassa olevien toimenpiteiden mukaisesti	Hyvinvoinnin toimiala	Kulttuurisuunnitelmaan ja Joki-kirjaston strategiaan kirjatut resurssit	2022	Kuvaus tehdyistä toimista
	Laskemme seniorikortin maksuttoman liikkumisen	Kaupunginvaltuusto Nivalan	Määrärahalisäys	2022	Vuoden 2022 alusta maksuttoman

	ikärajaa 75 ikävuoteen	Liikuntakeskus Oy			seniorikortin rajaa laskettiin 75 ikävuoteen. Tällä hetkellä seniorikortteja menossa 240 kpl.
	Kehitämme soveltavan liikunnan mallin Nivalaan	Nivalan Liikuntakeskus Oy	Soveltavan liikunnan ohjaajan toimi	2023	Soveltavan liikunnan ryhmien määrä, kuvaus toiminnasta
	Laadimme Ikäystävällinen Nivala -toimenpideohjelman	Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio Tekninen toimiala Keskushallinto Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto Nivalan Vuokrakodit Oy Nivalan Liikuntakeskus Oy	Tarkemmat resurssit kirjataan toimenpideohjelmaan	2022	Toimenpideohjelman laatiminen on aloitettu.
	Järjestämme kaatumisen ehkäisyn teemapäivän	PPKY Kallio Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2023	Teemapäivä järjestetty (kyllä/ei)
Ikäihmisten ravitsemuksen parantaminen	Panostamme ikäihmisten vajaaravitsemusriskin tunnistamiseen, ehkäisyyn ja hoitoon asumisyksiköissä ja kotihoidossa. Tehostetaan ravitsemushoitoa tarjoamalla rakennemuunneltuja, runsasenergisä aterioita tai täydennysravintovalmisteita tarvittaessa	PPKY Kallio Ruoka- ja puhdistuspalvelut	Nykyiset resurssit	2022	Vajaaravitsemusriskin (MNA) seulontojen lukumäärä vanhuspalveluissa RAI-mittari

	Kohtaamispaikkoihin ravitsemusneuvontaa, teemapäiviä ym.				
--	--	--	--	--	--

Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi: Koen olevani osa jotain yhteisöä, jossa pääsen vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Jos koen, että arki vie voimat, tiedän etten jää yksin.

Kuulun johonkin yhteisöön ja pääsen vaikuttamaan omaan elinympäristöni					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Sosiaalisten verkostojen lisääminen	Vahvistamme kiusaamisen ehkäisyä kouluissa ja vapaa-ajalla (KiVa-koulutyön tehostaminen)	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Urheiluseurat 3. sektori	Uusien työntekijöiden kouluttaminen	2021	Viimeisimmän kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen on lisääntynyt kouluissa, erityisesti tyttöjen kiusaaminen.
	Kasvatamme järjestöavustusten määrää	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Hyvinvoinnin toimiala	Määrärahojen lisääminen	2022	Vuodelle 2022 lisättiin järjestöavustusmäärärahaa ja hakemusten perusteella avustuksia jaettiin 52 000 €. Lisäksi kumppanuussopimukset ym. järjestöjen rahalliset tukemiset yhteen lukien järjestöavustusten määrä on ollut v. 2021 yhteensä 101 000 €.
	Selvitämme vapaaehtoistyön koordinoitumisen järjestämisen	Hyvinvoinnin toimiala 3. sektori	Hankerahoituksen selvittely käynnistämävaiheeseen, toiminnan ylläpito nykyisillä resursseilla	2023	Toiminta käynnistyy (kyllä/ei)
	Vahvistamme nivalalaisten käsitystä kansainvälisyydestä: - Ystävyyskuntien lisääminen - Ulkomaan vaihdot	Keskushallinto Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto Kasvatuksen ja	Nykyiset resurssit, tarvittaessa hankerahoituksen hakeminen	2023	Kaksi eri kansainvälisyys Hanketta ollut ohjelmassa: Erasmus + ja Nordplus.

	- Koulujen Erasmus-toiminta ja muu kv-toiminta	koulutuksen toimiala JEDU Hyvinvoinnin toimiala 3.sektori			Kansainvälisyyskerho on aloitettu Niva-Kaijalla 2021, minkä puitteissa on tehty ryhmätöitä tulevia vierailuja varten.
	Laajennamme ja kehitämme harrasteakatemian toimintaa	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala Nivalan Liikuntakeskus Oy	Osa-aikaisen harrasteakatemian koordinaattorin palkkaaminen	2021	Akatemiassa mukana yhteensä 48 opiskelijaa tänä lukuvuonna, joista 34 opiskelijaa Nivalan lukiosta ja 14 opiskelijaa JEDU-Nivalasta. Akatemian toiminta on laajentunut urheilulajeista musiikin ja teatteritaiteen puolelle viime vuoden aikana.
Osallisuuden edistäminen	Vahvistamme kuntalaisten osallistumista ja osallisuutta palvelujen suunnittelussa ja palvelutarpeen arvioinnissa: - Kyselyjen ja kuulemisten avulla - Kehitetään palautteen antokanavia - Asiakasraatien kehittäminen - Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden aktiivisuus päätösten valmistelun tiedottamisessa - Kaupungin tiedottamisessa selkokielisyyteen panostaminen	Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Kaupungin kaikki toimialat PPKY Kallio 3. sektori	Nykyiset resurssit	Koko ajan	Kuntalaiskyselyn tulokset

	Kokeilemme osallistavan budjetoinnin käyttöönottoa nuorten kohdalla (nuorisovaltuusto, oppilaskunnat, lasten parlamentti)	Kaupunginvaltuusto Nuorisovaltuusto Hyvinvoinnin toimiala	Määrärahan varaaminen	2021	Nuorisovaltuustolla on ollut 10 000 € osallistavan budjetoinnin määräraha, joka on käytetty vuonna 2021 frisbeegolfkorien hankkimiseen sivukylien kouluille, ilmaisten elokuvalippujen hankkimiseen nuorille sekä kaikille Nivalan nuorille järjestettäviin pikkujouluihin.
	Vahvistamme päätösten ennakoarvioinnin käyttöä päätöstentöön valmistelussa	Kaupungin kaikki toimialat Kaupunginvaltuusto Kaupunginhallitus Lautakunnat Tytäryhtiöt	Lisäkoulutusta EVA:n käyttöön	2021	Ennakkovaikutusten arviointeja on tehty vuonna 2021 3 kpl (monitoimihalli, Erkkilän kouluinvestointi, Tillarigalleria)
	Kehitämme kylien toimintaa ja yhteistyötä käynnistämällä kyläneuvostotoiminnan	Kaupunginhallitus Hyvinvoinnin toimiala Kyläyhdistykset	Nykyiset resurssit	2022	Toiminta on käynnistynyt alkuvuodesta 2022.
	Kaikukortti-toiminnan laajentaminen: hankimme 3 uutta kulttuurikohdetta ja 2 uutta kortinjakajatahoa	Hyvinvoinnin toimiala PPKY Kallio	Nykyiset resurssit	2023	Montako uutta kulttuurikohdetta ja kortinjakajatahoa saadaan
	Edistämme digihyvinvointia: - Kaupunginhallituksen tulee nimetä digituen vastuutaho ja miten digituen tarjoaminen organisoidaan - Digituesta tiedotetaan kuntalaisille, eri	Kaupunginhallitus Keskushallinto 3. sektori Digituen palveluita tarjoavat	Nykyiset resurssit	2022	Digituen vastuutaho on nimetty (kyllä/ei) Sähköisten palveluiden käytön määrä kunnissa Digitukea saaneiden määrä Kysely ja saatu palaute

	palvelutarjoajat kootaan yhteen: kooste palvelutarjoajista tai esim. fyysinen piste, jossa digitukea tarjotaan				
	Kehitämme asukkaiden osallisuutta ja itsensä kehittämistä lukuharrastuksen kautta	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Lainattujen kirjojen määrä, kirjaston tapahtumien määrä (ikäryhmittäin)
	Parannamme kuntalaisten äänestysaktiivisuutta	Keskushallinto	Nykyiset resurssit	2021	Äänestysprosentti v.2021 kuntavaaleissa oli 56,6%.
Mieleni voi hyvin ja päihteistä ei koidu minulle haittoja					
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	RESURSSIT	AIKATAULU	ARVIOINTIMITTARI
Mielen hyvinvoinnin edistäminen	Järjestämme mielenterveyden ensiapu -koulutuksia	Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Järjestettyjen koulutusten määrä, osallistujien määrä
	Tarjoamme monipuolista harrastustoimintaa ja harrastustiloja kaikenikäisille	Hyvinvoinnin toimiala Jokilatvan opisto Jokilaaksojen musiikkiopisto Nivalan Liikuntakeskus Oy Yksityiset toimijat 3. sektori	Nykyiset resurssit	2021	Lukuvuonna 2021-2022 Jokilatvan opisto järjesti 170 kurssia, joihin osallistui 1668 opiskelijaa. Jokilaaksojen musiikkiopistossa opiskelee 85 opiskelijaa. Lisäksi järjestöt järjestävät monipuolista harrastustoimintaa kaikenikäisille.
	Tarjoamme hyvinvointiluentoja kuntalaisille	Nivalan Liikuntakeskus Oy/Lähekkö Liikkeelle Hyvinvoinnin	Nykyiset resurssit	2022	Pidettyjen luentojen määrä, osallistujamäärä

		toimiala			
	Otamme käyttöön kulttuuripassin	Hyvinvoinnin toimiala Jokilatvan opisto JMO 3. sektori	Nykyiset resurssit	2022	Passia ei ole vielä toistaiseksi otettu käyttöön.
	Kehitämme mittarit kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden seuraamiseksi	Nivalan Liikuntakeskus Oy Hyvinvoinnin toimiala	Nykyiset resurssit	2022	Mittarit on luotu ja niistä kerätään tietoa.
Päihnettömän ja savuttoman elämän tukeminen	Toimeenpanemme ehkäisevän päihdetyön mallia (toimenpiteet määritelty erillisessä suunnitelmassa)	Hyvinvoinnin toimiala Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala PPKY Kallio Nivalan Liikuntakeskus Oy 3. sektori	Valittujen toimintamallien mukaan tarvittava resurssointi	2021	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman mittarit

Yhteenveto

Toinen koronapandemian värittävä vuosi on vaikuttanut väistämättä kuntalaistemme hyvinvointiin. Indikaattoritietoa tarkasteltaessa on kuitenkin monessa kohtaa tullut parannusta. Nivalassa on viime vuonna panostettu monin eri tavoin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Tehdyt toimenpiteet näkyvät hyvinvointisuunnitelmassa ja näiden lisäksi on tehty myös paljon muitakin hyvinvointia edistäviä päätöksiä.

Huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista on korostunut koronapandemiasta aiheutuneiden lieveilmiöiden vuoksi. Lasten ja nuorten kokema lähisuhdeväkivalta on yleistynyt, nuorten tyttöjen ahdistuneisuus on lisääntynyt ja yksinäisyyden kokeminen on yhä yleisempää lasten ja nuorten lisäksi myös iäkkäämmillä. Hyvinvointisuunnitelmaa on päivitetty esille tulleiden huolien pohjalta. Suunnitelmaa päivitetään jatkossakin vuosittain, jos tarvetta on. Indikaattoritieto päivittyy valitettavan hitaasti, mutta käytännön työssä huolenaiheet nousevat nopeastikin esille.

Nivalassa on panostettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen resursseihin. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueille. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuolto (koulukuraattorit ja koulupsykologit) siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki ja suunnitteluvälitteet muuttuvat. Jatkossakin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tulee tehdä yhteistyössä. Monet kuluvan hyvinvointisuunnitelman tavoitteet on laadittu yhdessä sote-kuntayhtymän kanssa, joten jatkossakin tiivis yhteistyö on tärkeää.

Valtuustokäsittely

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2021 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa xx.xx.2022, kaupunginhallituksessa xx.xx.2022 ja kaupunginvaltuustossa xx.xx.2022.

LÄHTEET

[Diak – Huono-osaisuus Suomessa -karttasivusto](#)

[Kouluterveyskysely 2021](#)

Kuntaliiton seutukaupunkien vetovoimatutkimus 2022

[Poliisin tilastot](#)

[Sotkanet -tilastokanta](#)

[Tilastokeskus](#)

[Traficom-tilastopalvelu](#)

LIITE 1: Ehkäisevän päihdetyön toimet 2021–2024 Nivalassa, raportti vuodelta 2021

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ						
TAVOITE	TOIMENPIDE	KOHDERYHMÄ	KOORDINOINTI	JÄRJESTÄJÄ	AJANKOHTA	TOTEUTUMA 2021
Monitoimijainen yhteistyö	Moniammatillisen ehkäisevän päihdetyöryhmän (EPT) toiminnan vahvistaminen ja mahdollinen laajentaminen	Eri toimijoita	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	Kokoontuu vähintään 2x vuodessa	Ryhmä koostuu kaupungin ja PPKY Kallion eri alojen toimijoista. Keväällä 2021 ryhmään kutsuttiin jäseniksi koulunuorisotyöntekijä ja toinen etsivä nuorisotyöntekijä. Ryhmä on kokoontunut 2 kertaa v.2021.
	Pakka-toimintamallin käynnistämisen selvittely	Paikalliset toimijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KEVÄT 2022	Toimintaa yritettiin käynnistää keväällä 2020, mutta koronapandemian vuoksi se keskeytyi. Paikallisten kauppiaiden ja ravintoloitsijoiden kanssa ehdittiin käydä alustavia keskusteluja ja vastaanotto oli pääasiassa positiivinen.
Osaamisen lisääminen Räätälöidyt koulutukset eri kohderyhmille yhteistyössä EHYT ry:n kanssa	Lasten ja nuorten pelaaminen ja pelikasvatus (digipelaaminen) – koulutus	Opettajat, varhaiskasvatus, nuorisotyötä tekevät, kuraattorit, oppilashuolto	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut ja EHYT ry	KEVÄT 2023	Viimeisin koulutus digipelaamiseen on ollut syksyllä 2019 vanhemmille. Seuraava koulutus tavoitteena järjestää ammattilaisille.

	yläkoulu: Nuuska-agenttimalli, ohjaajakoulutus	Ohjaajat ovat opettajia,nuorten kanssa työskenteleviä, koulutettavat agentit (7.luokkalaisia) ovat vapaaehtoisia, ja kouluttavat alakoulun 5.-6. luokkalaisia	hv-koordinaattori koulunuorisotyöntekijä	EHYT ry (kouluttaja)	SYKSY 2021	Ei ole toteutunut, nuorisohjaaja on käynyt ohjaajakoulutuksen, mutta nuoret eivät ole innostuneet agenttitoiminnasta.
	Huumeiden käyttäjän tunnistaminen -koulutus	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, nuorten kanssa työskentelevät	hv-koordinaattori	EHYT ry	KEVÄT 2022	Huhtikuussa 2022 järjestettiin huumeiden käyttäjien tunnistaminen ja kohtaaminen -koulutus ammattilaisille.
Tiedon kerääminen	Päihdekysely 2–4 vuoden välein	Kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	SYKSY 2021	Viimeisin kysely on toteutettu joulukuussa 2019, seuraavan toteutus siirtyy syksylle 2022.
Viestintä	Materiaalin jakaminen (painettu jasähköinen materiaali: julisteet, lehtiset, itsehoito-oppaat): nuorisotila, kirjastot, hyvinvointipalvelut, koulut, tapahtumien yhteyteen	Kaikenikäiset kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	KOKO AJAN	Materiaalia on jaettu erilaisissa tapahtumissa, nuorisotilalla, kirjastolla, hyvinvointipalveluiden ”info”-pisteellä sekä kouluilla oppitunneilla ja välitunneilla aulassa.
	Infotilaisuudet ajankohtaisista päihdeilmiöistä ja tietoiskut	Kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	TARPEEN MUKAAN	Marraskuussa 2021 järjestettiin kaikille yläkoululaisille poliisin huumeinfo.

	yhteistyötahojen kanssa (esim. poliisi, Kallio, Ehyt ry)					
	Hyvinvointivirtaa -rasti	Ammattiopisto JEDU:nopiskelijat	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VUOSITTAIN	Lokakuussa 2021 nuorisopalvelut ja hyvinvointipalvelut järjestivät Hyvinvointivirtaa-päiville Jedulle ehkäisevän päihdetyön rastin kannabiksesta. Rastilla kiersi kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijat.
Teemapäivät ja -viikot, kampanjat	Tiedottaminen ja tapahtumien järjestäminen: ehyt.ry/kampanjat, tiedotus kaupungin somekanavat, kaupungin sähköpostitiedotus. <ul style="list-style-type: none"> - Tipaton tammikuu, - Ennalta ehkäisevän päihdetyön (EPT) viikko, ohjelmaa ja toimintaa - Selvänä kesään - kampanja - Anna lapselle raitis joulu - Peliviikko 	Kuntalaiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	VUOSITTAIN - Tipaton tammikuu, TAMMI- JOULUKUU - EPT- viikko, vko 45 MARRASK UU -Selvänä kesään - kampanja TOUKO- KESÄKUU - Anna lapselle raitisjoulu MARRAS- JOULUKUU Peliviikko	Kampanjoihin liittyvää materiaalia on jaettu kaupungin somekanavilla sekä nuorisotilalla ja kouluilla. Ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestettiin yläkoululla poliisin luento, nuorisotilalla Selvis-ilta sekä Tuiskulassa nuorten päihdeetön tapahtuma.

					MARRASKUU	
	Koulunuorisotyöntekijän pitämät oppitunnit päihteistä peruskoululaisille	Peruskoululaiset	koulunuorisotyöntekijä	nuorisopalvelut	VUOSITTAIN	Koulunuorisotyöntekijä on pitänyt kaikille 5. ja 6. luokkalaisille päihdeoppitunnit tupakasta ja nuuskasta vuonna 2021.
	Päihteisiin liittyvä tempaus yläkoululla ja nuorisotilalla	Nuoret	koulunuorisotyöntekijä	Nuorisopalvelut	KEVÄISIN	Nuorisotilalla pidettiin keväällä 2021 Selvis-ilta nuorille.
	Kaupungin päihdeohjelman jalkauttaminen tytärtyhtiöihin	Työikäiset	hv-koordinaattori	hyvinvointipalvelut	2021	Kaupungin päihdeohjelma päivitettiin syksyllä 2020 ja siitä tiedotettiin 2021 tytärtyhtiöitä sekä tarjouduttiin tulemaan esittelemään sitä tarkemmin, mutta yhtään yhteydenottoa ei tullut.

Kunnan tiedot

	Nivala / Pohjois-Pohjanmaa
Asukasluku 31.12.2021	10 397 / 415 658
Väestöennuste 2030	9 405 / 418 307
Ikärakenne 2020 (% väestöstä)	
• 0-17-vuotiaita	Vuonna 2020: 27,1 / 23 % Muutos vuoteen 2030:
• 18-64-vuotiaita	Vuonna 2020: 49,6 / 57 % Muutos vuoteen 2030:
• 65 v. täyttäneitä	Vuonna 2020: 23,3 / 20 % Muutos vuoteen 2030:
Koulutustasomittain 2020	312 / 386
Väestöllinen huoltosuhde 2020	84,5 / 64
Taloudellinen huoltosuhde 2020	169 / 153

Erityispiirteet

Nivalassa arvostetaan yrittäjyyttä, työntekoa ja laadukkaita palveluja. Nivala on perinteinen maatalouspitäjä ja kuuluu maidon ja lihan tuotannossa Suomen kärkikuntiin. Suomen suurimmassa teollisuuskylässä on sata yritystä ja tuhat työpaikkaa. Paikkakunta tunnetaan myös monista valtion merkkihenkilöistä ja historiallisista tapahtumista. Nivalassa on hyvät mahdollisuudet kouluttautua ja harrastaa. Vuosittaisia isoja tapahtumia ovat mm. Kapinaviikko, Uikon taikaa -kaupunkifestivaali ja Marrasvalakiat.

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kaupunkistrategia 2020-2022 Hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut asukkaiden elämänkaaren eri vaiheissa; turvalliset edellytykset liikkumiselle, monipuoliselle harrastustoiminnalle sekä arkiliikunnalle; yhteisöllisyyden, osallisuuden sekä kylien elinvoimaisuuden edistäminen sekä hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen osana kaupunkikonsernin toiminnan suunnittelua

Hyvinvoinnin painopistealueet 2017-2021 1) Perheiden arjen ja vanhemmuuden tukeminen 2) Lasten ja nuorten hyvinvointi 3) Sairastavuuden väheneminen 4) Toimintakyky ja osallistumismahdollisuudet 5) Ehkäisevä päihdetyö ja mielenterveys 6) Palvelujen hoito (asiakastyytyväisyys) ja saavutettavuus

Asuminen, ympäristö, turvallisuus

- **1 hengen asuntokunnat:** 39 /43 %
- **Katuturvallisuusindeksi:** 168 /108
- **Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat:** 1,5 /1,4 %
- **Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65+ v:** 593/425 per 10 000 vast.ikäistä

Ihmissuhteet ja osallisuus

- **Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa 4.-5. lk:** 1,5 /2,2 %
- **Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa:** 57/54 %
- Kunnassa osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tmv.: Kyllä, osana hyvinvointisuunnitelmaa

Säännölliset järjestötapaamiset sekä seurailat liikuntaseuroille. Ilmaisia kokoontumis- ja kerhotoiloja varattavissa järjestöille Pajalasta ja kirjastolta.

Vapaa-aika

- **Kirjaston kokonaislainaukset** 15,7/16,6 per asukas

Monipuoliset harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet liikuntaan, luontoon ja kulttuuriin. Jokilatvan opisto ja Jokilaaksojen musiikkiopisto toimivat aktiivisesti Nivalassa. Nivalassa on aktiivista seura- ja kylätoimintaa sekä kökkähenkeä (talkoohenki).

Oppiminen, työ, toiminta

- Pitää koulunkäynnistä, 4-5. lk: 78/78 %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat: 6,4/6,3 %
- Työttömät 2021: 8,3/11,5 % työvoimasta
- Nuorisotyöttömät 2021: 9/16 %
- Pitkäaikaistyöttömät 2021: 28/34 % työttömistä
- Työpaikkaomavaraisuus: 92/99

Nivalassa on 11 alakouluja, yläkoulu, lukio, ammatillinen oppilaitos Jedu sekä Oulun yliopiston tutkimusyksikkö Kerttu Saalastin instituutti.

Taloudellinen toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste: 17,7/14,7
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8.-9. lk: 23/23 %
- Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v.: 1,1/1,7%
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 9,5/8,5 %
- Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 1,8/1,6 %

Terveys, mielen hyvinvointi

- Kokee terveytensä keskitas. tai huonommaksi, 4.-5. lk: 9/10 %
- Mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana, 4.-5.lk: 13/19 %
- Sairastavuusindeksi (THL, ikävakioitu): 134/122
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v: 4,6/4,4 %

Elintavat

Yläkouluikäiset:

- Nukkuu arkisin alle 8 h: 40/38 %
- Ylipaino: 18/15 %
- Hyväksyvä asenne: Huumeet 6/9%, humalaan juominen 27/21%, nuuska 36/28 %

Ylipaino ja liikkumattomuus ovat ongelmia useissa ikäryhmissä. Päihteiden käyttö on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä.

Toimiva arki

Lapset, lapsiperheet, nuoret:

Kyläkouluja, ammatillista koulutusta, monipuoliset

harrastusmahdollisuudet ja kaikki lapsiperheiden palvelut lähellä

Työikäiset:

Työtä ja toimeentuloa monilla eri sektoreilla, monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet

Ikäihmiset:

- Yksinasuvat 75 v. täyttän.: 40/43 %
- Turvallinen asuinympäristö, luonnon läheisyys ja lyhyet välimatkat ovat arjen luksusta.

Palvelut

Kunnan terveydenedistämiski-
aktiivisuus (TEA):

Hyvällä tasolla:

- Kuntajohto: 91/79
- Perusopetus: 74/65
- Lukiokoulutus: 67/64

Parannettavaa:

- Perusterveydenhuolto: 48/64
- Kulttuuripalvelut: 61/69
- Liikunta: 61/77

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA **Vahvuudet:** lasten ja lapsiperheiden määrä, työttömyyden väheneminen
Huolenaiheet: asukasluvun ja huoltosuhteen kehitys, lainakannan nousu **LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET** **Vahvuudet:** lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään, liikkuminen lisääntynyt **Huolenaiheet:** fyysinen ja psyykinen oireilu lisääntynyt, varhain aloitetut sukupuoliyhdynnät **NUORET AIKUISET** **Vahvuudet:** päihteiden käytön vähentyminen **Huolenaiheet:** mielenterveysongelmat **TYÖIKÄISET** **Huolenaiheet:** pitkäaikaissairastavuus **IKÄIHMISET** **Vahvuudet:** aktiivinen osallistuminen järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan **Huolenaiheet:** pitkäaikaissairaudet, psyykkiset ongelmat, yksinäisyys

Hyvinvointitavoitteet 2021–2022

Lasten ja nuorten hyvinvointi: Myönteisen minäkuvan, pärjävyyden ja osallisuuden vahvistaminen; Arjen terveellisten valintojen (uni, ravinto, liikunta, koulutehtävät, kaverisuhteet harrastukset jne.) tukeminen; Moniammatillisen yhteistyön parantaminen; Varhaisen tuen palvelujen ja menetelmien vahvistaminen.
Toimintakyvyn ylläpitäminen ja sairastavuuden vähentäminen: Työhyvinvoinnin edistäminen; Työttömyyden vähentäminen; Työikäisten elämänlaadun parantaminen; Yksinäisyyden torjuminen, Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen; Ikäihmisten ravitsemuksen parantaminen. **Osallisuus, ehkäisevä päihdetyö ja mielen hyvinvointi:** Sosiaalisten verkostojen lisääminen; Osallisuuden edistäminen; Mielen hyvinvoinnin edistäminen; Päihteettömän ja savuttoman elämän tukeminen.

Lisätietoa:

[Kunnan hyvinvointikertomus](http://www.nivala.fi/vapaa-aika/hyvinvointipalvelut) www.nivala.fi/vapaa-aika/hyvinvointipalvelut³⁹

Kaupunginjohtaja, Päivi Karikumpu, p. 040 344 7200

Hyvinvoinnin yhdyshenkilö, Meri Vähäkangas p. 040 344 7317

[Sähköposti: meri.vahakangas@nivala.fi](mailto:meri.vahakangas@nivala.fi)